

การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดนครปฐม

ENHANCING THE POTENTIAL FOR SELF-SUFFICIENT OCCUPATION OF COMMUNITY
ENTERPRISE ENTREPRENEURS IN NAKHON PATHOM PROVINCE

พระครูปลัดพงศ์พันธ์ ขนติโสภโณ (สีลาโคตร)

PhrakrupaladPongpan Khantisopano (Seelakote)

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University

E-mail : cio.pravit@gmail.com

Received 30 October 2022; Revised 20 November 2022; Accepted 28 January 2023

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม ให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรในการวิจัย คือ การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม จากสถิติจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 256 คน และเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์จำนวน 15 รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ มีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ 2) ด้านสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน 4) ด้านเทคโนโลยี มีการพัฒนาเทคโนโลยีภูมิปัญญาให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจของได้อย่างเหมาะสม 5) ด้านเศรษฐกิจ ดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินสมควรตามอัตภาพ รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐมมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยชุมชนสร้างขึ้น และรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: เสริมสร้าง, ศักยภาพ, การประกอบอาชีพ, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research study aspires to be even better by employing an integrated research methodology in both quantitative and qualitative research. The purpose of the study was to improve the self-sufficiency occupational potential of community enterprise entrepreneurs in Nakhon Pathom Province. The statistics for the total sample of 256 people were gathered by conducting 15 interviews per person. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were the statistics used in the analysis. Multiple regression analysis and Pearson's correlation coefficient

The findings revealed that: 1) psychological aspects, occupational pride, and self-sufficiency occupational potential of community enterprise entrepreneurs in Nakhon Pathom province 2) the social aspect, in which people help one another; and 3) the natural resources and environment. can use natural resources and the environment for maximum benefits to the community. 4) Science and technology. Knowledge technology has been created to benefit the community. Technology can be used to properly develop businesses. 5) Economic aspects: live well enough to maintain the status quo. In Nakhon Pathom Province, there are two types of self-sufficiency occupational capacity building for community enterprise entrepreneurs. a model for increasing the self-sufficiency occupational potential of community enterprise entrepreneurs through network partners.

Keywords: Enhancing, Potential, Occupation, Community Enterprise

บทนำ

ในปัจจุบันโลกของเราต้องเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือแม้กระทั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่อาจจะปฏิเสธความวุ่นวายของสังคมโลกได้ทุกประเทศต่าง ต้องการที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งการพัฒนาประเทศมีทั้งผลดีและผลเสีย ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังก้าวไปสู่ประเทศพัฒนา ทำให้คนในประเทศเริ่มที่จะทิ้งความเป็นอยู่ที่เป็นไทยของเราไป หันไปเน้นภาคอุตสาหกรรม ดิตัวตุนิยม ชอบความฟุ้งเฟ้อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแทบจะทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีทั้งทางบวกและทางลบทางบวกทำให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค เป็นต้น แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นยัง ได้ส่งผลทางด้านลบตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ส่งผลให้ชนบทเกิดความ อ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาด ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา ความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมกันมาถูกปรับเปลี่ยน ถูกลืมเลือนหายไป ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเองและดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและควมมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม ต้องถูกกระทบกระเทือนซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์ได้เป็นอย่างดี (Chaipattana Foundation, 2017)

การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมีความเห็นว่า ระบบเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการทฤษฎีใหม่ 3 ขั้น ขั้นที่ 1 การผลิตเป็นการผลิตให้พึ่งตนเองได้ด้วยวิธีง่าย ๆ ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังให้พอมีพอกินไม่อดอยาก ขั้นที่ 2 รวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ร่วมแรงในการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา เพื่อให้พอมีพอกิน มีใช้ช่วยให้ชุมชนและสังคมดีขึ้นไปด้วยกัน ขั้นที่ 3 รวมมือกับแหล่งพลังงานตั้งและบริการโรงสี ตั้งและบริการร้านสหกรณ์ช่วยกันลงทุนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท ไม่ใช่ทำอาชีพเกษตรอย่างเดียว และระบบเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะนำมาใช้เป็นแบบอย่างของการพัฒนาประเทศไทย (Sumet Tanvejkul, 2008: 2-3)

ในอดีตที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชนเป็นองค์กรภาคประชาชน ซึ่งเกิดจากการที่ชุมชนมีการรวมตัวกันประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้า ไม่มีรูปแบบและไม่ได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการสนับสนุนจึงไม่ เป็นระบบ และไม่มีเอกภาพ ทำให้มีปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือเอกชน เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ บางครั้งมีการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง ต่อมาวิสาหกิจชุมชนได้กลายมาเป็นนโยบายรัฐบาล ในการแก้ปัญหาภาพรวมของประเทศ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชน โดยคนในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน สร้างรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหลักการนำไปสู่การเป็นรากฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศอย่างแท้จริง และรัฐบาลยังเห็นว่าเศรษฐกิจชุมชนซึ่งรวมถึงวิสาหกิจชุมชนด้วยนั้น เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง แต่มีเศรษฐกิจชุมชนจำนวนหนึ่ง ที่ยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะแข่งขันทางการค้า ทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนา ระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม พร้อมกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อย่างยั่งยืน ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจชุมชนให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าและพัฒนาก้าวหน้าต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะนำวิสาหกิจชุมชนไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร รายงานการวิจัย ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้านำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (Community strengthening office, 2011 : 7)

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy, 2011) คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เจือปนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เจือปนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และไม่ตกเป็นเหยื่อของโลกาภิวัตน์

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพ

ซูเปอร์ (Super, 1957 อ้างถึงใน วาริ ถาวรรุ่งกิจ, 2548) เสนอทฤษฎีพัฒนาการ ด้านอาชีพ (Super's Theory of Vocational Development) โดยการเสนอหลักการว่า

1. พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว แต่ความสนใจ ในอาชีพ ความสามารถ สภาพการณ์ที่บุคคลดำรงชีวิต และทำงาน ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และประสบการณ์

2. คุณสมบัติของแต่ละคน จะมีความเหมาะสมกับอาชีพหลายอย่างบุคคลที่มี ความแตกต่างกันในด้าน ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ย่อมจะเลือกงานที่ แตกต่างกัน

3. ลักษณะอาชีพ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และโอกาสที่แต่ละบุคคลได้รับตลอดจน การปรับตัวในอาชีพที่มีไม่เท่ากัน

4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาการด้านอาชีพ ทำได้โดยส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถ ให้เต็มที่ ให้รู้จักสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของตนเองและสิ่งแวดล้อม

5. กระบวนการพัฒนาทางด้านอาชีพเกี่ยวกับการพิจารณาตนเองของบุคคล

6. การพิจารณาตนเองด้านการเลือกอาชีพ ได้ก่อตัว และชัดเจนขึ้นในช่วงวัยรุ่น และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่อมีอายุมากขึ้น

7. องค์ประกอบเกี่ยวกับความจริงทั้งหลาย ทั้งลักษณะของตนเอง และลักษณะของ สังคม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่อมีอายุมากขึ้น

8. การเลือกอาชีพ และระดับของอาชีพ มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของ ครอบครัว ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่าง บุคคล ระดับการศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงาน

9. ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีต่อ ตนเอง

10. การประกอบอาชีพของบุคคลเป็นการกำหนดวิถีชีวิต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับ การส่งเสริมอาชีพ หรือการพัฒนาการทางอาชีพนั้น เป็นกระบวนการตัดสินใจที่สลับซับซ้อน เกิดในช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิตของบุคคลและเป็นการตัดสินใจแต่ละครั้งก็มีผลต่อเนื่องไปถึง การตัดสินใจอื่น ๆ ที่ตามมาในบางครั้งการตัดสินใจก็อาจจะไม่ได้เกิดตามขั้นตอน ลงมาทีละเรื่อง

ในชีวิตจริงของเราบ่อยครั้งจะ พบว่ามีหลายสิ่งที่เราจำเป็นต้องเลือกตัดสินใจในเวลาเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ยากสำหรับบุคคลหลายคนที่จะต้องเลือกตัดสินใจในตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับเขา เพราะ การเลือกแต่ละครั้งนั้น ผลที่ตามมาจะมีอิทธิพลต่ออนาคตของบุคคลเสมอ หน้าที่ของผู้ให้บริการ แนะนำจึงควรตระหนักในความสำคัญของการตัดสินใจโดยเฉพาะเมื่อเกี่ยวกับอาชีพที่เด็ก ต้องการประกอบในอนาคต และพยายามช่วยบุคคลให้มีอิสรภาพในการตัดสินใจให้มากที่สุด เพื่อผลประโยชน์และความพึงพอใจและเพื่อชีวิตในอนาคตที่สมบูรณ์ของบุคคลผู้นั้นเอง

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม” โดยมีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม ผู้ตอบแบบสอบถาม และกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก ดังต่อไปนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ กลุ่มจรรยาบรรณหัตถศิลป์ตึกตาแม่ไม้มวยไทย ผลิตภัณฑ์ตึกตาแม่ไม้มวยไทย อำเภอเมือง กลุ่มจักสานเส้นพลาสติกบ้านลาดหญ้าแพรก ผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก อำเภอกำแพงแสน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลดอนตูม ผลิตภัณฑ์จากมะเขือเทศราชินี อำเภอดอนตูม กลุ่มสตรีทำดอกไม้ ผลิตภัณฑ์การบูร อำเภอนครชัยศรี กลุ่มแม่บ้านสายใยรักบ้านคลองบางไทร ผลิตภัณฑ์จากผักตบ อำเภอบางเลน กลุ่มจักสานบ้านหนองแค ผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก อำเภอพุทธมณฑล กลุ่มมัตถ์ยมกระทุ้มลัม ผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 265 คน (Department of Community Enterprise Promotion, 2018 : 56-64)

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มประชากร ได้มาจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกำหนดเกณฑ์ตามคุณสมบัติ ได้แก่ ได้รับการคัดเลือกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ่านการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ระดับ 4 ถึง 5 ดาว และจดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยการเลือกแบบเจาะจง ในจังหวัดนครปฐม

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิจัยครั้งนี้ การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนโดยตรง และ คณะกรรมการกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเนื้อหาของแบบสอบถามครอบคลุมการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีข้อมูลหลายส่วนที่ต้องทำการรวบรวมข้อมูลมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้รายชื่อแล้วผู้วิจัยก็จะนัดหมายเพื่อสอบถามข้อมูล หรือไม่ก็เชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อมารวมพูดคุยกันรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เป็นอย่างดี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์ไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ ทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวม

4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแบบสอบถาม และทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

(1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบาย ความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(2) ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนของข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2, 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม

1) ด้านจิตใจ การพึ่งตนเองทางด้านจิตใจมีความสำคัญเป็นลำดับแรกในแง่ของการกระตุ้นให้ บุคคลคิดแสวงหาหลักการและแนวทาง เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและสังคม ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ยึดมั่นในแนวทางคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน ร่วมกันกระตุ้นให้กลุ่มดำเนินการตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดซึ่งล้วนแล้วส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจ

2) ด้านสังคม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันตระหนักถึงความรู้สึกสามัคคีในการดำเนินกิจการมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีอันดีงามของชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง ส่งผลให้ชุมชนแข็งแรง และสามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ สร้างความเชื่อมโยงภายในกลุ่ม เกิดการช่วยเหลือและเกื้อกูลกันในชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมกับทั้งภายใน และ ภายนอกชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอื่นเข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนมีการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลกับสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตระหนักถึงการฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน กลุ่มจะมีแนวคิดในการพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุลไม่ตัดหรือเก็บเกี่ยวโดยไม่จำเป็นและทำให้มีใช้อย่างต่อเนื่อง การเน้นส่งเสริมให้มีการปลูกเอง กลุ่มจะระดมรณรงค์ไม่ให้ใช้สารเคมีในการผลิต เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับผลิตภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4) ด้านเทคโนโลยี กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาเทคโนโลยีภูมิปัญญาให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจของท่านได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมในชุมชนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับคนหมู่มาก กลุ่มวิสาหกิจมีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพึ่งตนเองอย่างสมดุล โดยการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการได้รับการสนับสนุนให้ความรู้จากหน่วยงานภายนอก การดำเนินการของกลุ่ม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษภายในชุมชน ส่วนเทคโนโลยีสมัยใหม่จะใช้ในกระบวนการผลิตและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและตรง ตามความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น

5) ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตนมีส่วนช่วยเหลือให้ชุมชนเกิดการเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีการวางแผนอย่างรอบคอบในการประกอบกิจการและมีการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างรายได้ และลดรายจ่าย การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

2. การวิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม โดยชุมชนสร้างขึ้น

1) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านความคิด มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้สามารถประกอบธุรกิจได้ คิดสร้างสรรค์ ขยายผลไปสู่สมาชิกชุมชน ให้ชุมชนหรือเครือข่ายได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ประกอบการภายใต้ชื่อวิสาหกิจชุมชน มีรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการที่ที่เป็นระบบ มาสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม แบ่งบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสมาชิกที่สร้างภูมิคุ้มกันให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพของตนเองการกลุ่มและชุมชนมีเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น หรือชุมชนอื่นจนเกินความจำเป็น เน้นการพัฒนาความสามารถของสมาชิกกลุ่มก่อให้เกิดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อหล่อเลี้ยงสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและชุมชนนั้น ๆ อยู่ได้อย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ก่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีอิสระ และมีความภาคภูมิใจ

3) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านสังคม ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและเป็นอิสระ การพึ่งตนเองทางสังคมผ่านการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน มุ่งเสียสละเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ดีที่สุดบนพื้นฐานของความรักและความสามัคคีของคนในกลุ่มและชุมชนเดียวกัน

4) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันและเป็นการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยต่อประโยชน์ในการทรัพยากรธรรมชาติ

อย่างอย่างยั่งยืน อีกทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังมีการจัดกระบวนการเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก ส่งเสริมให้มีกระบวนการผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการรักษา หรือมีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม

5) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านเทคโนโลยี มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีภูมิปัญญาให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมในชุมชนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับคนหมู่มาก กลุ่มวิสาหกิจมีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพึ่งตนเองอย่างสมดุล โดยการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษภายในชุมชน อาทิ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ อาทิ การสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตนมีส่วนช่วยเหลือให้ชุมชนเกิดการเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีการวางแผนอย่างรอบคอบในการประกอบกิจการและมีการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างรายได้ และลดรายจ่ายก่อให้เกิดความยั่งยืนของอาชีพทางด้านเศรษฐกิจ

3. วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน จึงได้ดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกัน นอกจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแกนกลางแล้ว ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอีกมากมายซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย เช่น สถาบันการศึกษา รวมไปถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรจังหวัด และหน่วยงานองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้นเช่นเดียวกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้มีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ผลการสร้างภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาคีเครือข่าย พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ความรู้ในเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ประโยชน์และความสำคัญของการได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเน้นถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการผลิตและข้อกำหนดเกี่ยวกับสารเคมีและสีที่เป็นอันตราย พัฒนาการทอผ้าไหมให้มีคุณภาพ อีกทั้งมีการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หลักพอประมาณ ลงทุนในการทอผ้าตามฐานะของตน รู้จักพอเพียงในสิ่งที่ตนเองมี รู้จักแบ่งปันให้กับผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ประหยัด มีการออมในหมู่สมาชิก ดำเนินชีวิตเรียบง่าย หลีกเลี่ยงผล ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ถ้อยทีถ้อยอาศัย อยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ ลดภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ไม่หวังกำไรที่มากเกินไป ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า รู้จักแยกแยะความถูกต้อง หลักภูมิคุ้มกันสร้างสรรค์สิ่งไร้ค่าให้เกิดประโยชน์ ใช้้อย่างรู้คุณค่าและคุ้มค่า สร้างความรักความผูกพันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือและสร้างพลังสามัคคีในกลุ่มและในชุมชน สร้างความคุ้นเคยกับลูกค้า พัฒนตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา ยึดหลักทางสายกลาง มีความขยัน สื่อสัตย์ ประหยัด อดทน อดกลั้น มีสติ ดำเนินชีวิตอย่างสมดุลมีเหตุมีผลส่งผลให้กลุ่มเกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม

1. ด้านจิตใจ การพึ่งตนเองทางด้านจิตใจมีความสำคัญเป็นลำดับแรกในแง่ของการกระตุ้นให้ บุคคลคิด แสวงหาหลักการและแนวทาง เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและสังคม ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ยึดมั่นในแนวทางคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน ร่วมกันกระตุ้นให้กลุ่มดำเนินการตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดซึ่งล้วนแล้ว ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจ สอดคล้องกับ พิรมาลย์ บุญธรรม (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองไทยครั้งบ้านนาตาโพ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ช่างทอผ้ามีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการสืบสานภูมิปัญญาสิ่งทอแห่งตน ประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์เกิดจากช่างมีวินัยอดทน ช่างสังเกต ละเอียด มีจิตใจใฝ่เรียนรู้ การส่งเสริมเยาวชนเป็นกลุ่มสำคัญที่เป็นผู้สืบสานภูมิปัญญาในปัจจุบันและในอนาคตได้

2. ด้านสังคม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันตระหนักถึงความรู้รักสามัคคีในการดำเนินกิจการมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีอันดีงามของชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง ส่งผลให้ชุมชนแข็งแรง และสามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ สร้างความเชื่อมโยงภายในกลุ่ม เกิดการช่วยเหลือและเกื้อกูลกันในกลุ่ม สร้างการมีส่วนร่วมทั้งภายใน และ ภายนอกชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอื่น เข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สอดคล้องกับ ธนาวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิ์สมบูรณ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด พบว่า การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการจ้างงาน ความประหยัด ซื่อสัตย์ และความสามัคคีปรองดองช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนมีการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลกับสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตระหนักถึงการฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน กลุ่มจะมีแนวคิดในการพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุลไม่ตัดหรือเก็บเกี่ยวโดยไม่จำเป็นและทำให้มีใช้อย่างต่อเนื่อง การเน้นส่งเสริมให้มีการปลูกเอง กลุ่มจะระมัดระวังไม่ให้ใช้สารเคมีในการผลิต เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับผลิตภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน สอดคล้องกับ ปิยะวัน เพชรหมี (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ประสพผลสัมฤทธิ์ระดับมาก ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสพผลสัมฤทธิ์ปานกลาง และพฤติกรรมด้านสังคม ประสพผลสัมฤทธิ์ระดับมาก

4. ด้านเทคโนโลยี กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาเทคโนโลยีภูมิปัญญาให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจของท่านได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมในชุมชนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับคนหมู่มาก กลุ่มวิสาหกิจมีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพึ่งตนเองอย่างสมดุล โดยการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการได้รับการสนับสนุนให้ความรู้จากหน่วยงานภายนอก การดำเนินการของกลุ่ม การใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษภายในชุมชน ส่วนเทคโนโลยีสมัยใหม่จะใช้ในกระบวนการผลิต และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและตรง ตามความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น สอดคล้องกับ Park (1997) ได้ศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง และการพัฒนาชนบทของชาวเกาหลี พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อพึ่งพาตนเองนั้น การทำอุตสาหกรรมควรพัฒนาเทคโนโลยี และการเพิ่มผลผลิต ควรเน้นไปที่การบริหารงานบุคคลและผลการดำเนินงานทำให้การพัฒนาของเกาหลีประสบผลสำเร็จพอสมควร แม้จะได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจภายนอกประเทศก็ตาม

5. ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน มีส่วนช่วยเหลือให้ชุมชนเกิดการเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีการวางแผนอย่างรอบคอบในการประกอบกิจการและมีการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างรายได้ และลดรายจ่าย การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น สอดคล้องกับ สมใจ ศรีเนตร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน ของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การพัฒนาความเข้มแข็ง ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืนนั้น พบว่า ต้องส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและเพิ่มรายได้กับชุมชน ช่วยส่งเสริมการลดรายจ่ายของครอบครัว และใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ มีการการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เช่น ไม่มีการกู้หรือสร้างหนี้สิน ยึดหลักความเป็นธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ตลอดจนสร้างความสมดุลของธรรมชาติให้ได้ และเมื่อมีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้คู่กับหลักความเพียรก็จะสามารถสร้างตนสร้างครอบครัวได้เป็นอย่างดี และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้เข้าใจด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของการพึ่งพาตนเองได้

รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครปฐม โดยชุมชนสร้างขึ้น

1) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านความคิด มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้สามารถประกอบธุรกิจได้ คิดสร้างสรรค์ ขยายผลไปสู่สมาชิกชุมชน ให้ชุมชนหรือเครือข่ายได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ประกอบการภายใต้ชื่อวิสาหกิจชุมชน มีรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ มาสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม แบ่งบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสมาชิกที่สร้างภูมิคุ้มกันให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพของตนเองการกลุ่มและชุมชนมีเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น หรือชุมชนอื่นจนเกินความจำเป็น เน้นการพัฒนาความสามารถของสมาชิกกลุ่มก่อให้เกิดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อหล่อเลี้ยงสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และชุมชนนั้น ๆ อยู่ได้อย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ก่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีอิสระ และมีความภาคภูมิใจ 3) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านสังคม ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและเป็นอิสระ การพึ่งตนเองทางสังคมผ่านการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน มุ่งเสียสละเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ดีที่สุดบนพื้นฐานของความรักและความสามัคคีของคนในกลุ่มและชุมชนเดียวกัน 4) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกัน และเป็นการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรม

ของกลุ่มที่เอื้ออำนวยต่อประโยชน์ในการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อีกทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังมีการจัดกระบวนการเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก ส่งเสริมให้มีกระบวนการผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการรักษา หรือมีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม 5) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านเทคโนโลยี มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีภูมิปัญญาให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมในชุมชนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับคนหมู่มาก กลุ่มวิสาหกิจมีการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพึ่งตนเองอย่างสมดุล โดยการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษภายในชุมชน อาทิ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอาทิการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) รูปแบบภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตนมีส่วนช่วยเหลือให้ชุมชนเกิดการเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีการวางแผนอย่างรอบคอบในการประกอบกิจการและมีการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตสามารถสร้างรายได้ และลดรายจ่ายก่อให้เกิดความยั่งยืนของอาชีพทางด้านเศรษฐกิจ

2. วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน จึงได้ดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกัน นอกจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแกนกลางแล้ว ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอีกมากมายซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย เช่น สถาบันการศึกษา รวมไปถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรจังหวัด และหน่วยงานองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้นเช่นเดียวกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ผลการสร้างภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาคีเครือข่าย พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ความรู้ในเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ประโยชน์และความสำคัญของการได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเน้นถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการผลิตและข้อกำหนดเกี่ยวกับสารเคมีและสีที่เป็นอันตราย พัฒนาการทอผ้าไหมให้มีคุณภาพ อีกทั้งมีการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หลักพอประมาณ ลงทุนในการทอผ้าตามฐานะของตน รู้จักพอเพียงในสิ่งที่ตนเองมี รู้จักแบ่งปันให้กับผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ประหยัด มีการออมในหมู่สมาชิก ดำเนินชีวิตเรียบง่าย หลักเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ถ้อยทีถ้อยอาศัย อยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ ลดภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ไม่หวังกำไรที่มากเกินไป ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า รู้จักแยกแยะความถูกต้องหลักภูมิคุ้มกัน สร้างสรรค์สิ่งไร้ค่าให้เกิดประโยชน์ ใช้อย่างรู้คุณค่าและคุ้มค่า สร้างความรักความผูกพันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือและสร้างพลังสามัคคีในกลุ่มและในชุมชน สร้างความคุ้นเคยกับลูกค้า พัฒนาดตนเองปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา ยึดหลักทางสายกลาง มีความขยัน สื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน อดกลั้น มีสติ ดำเนินชีวิตอย่างสมดุลมีเหตุมีผลส่งผลให้กลุ่มเกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพสอดคล้องกับ วิทยา จันทร์แดง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง

ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการการรณรงค์การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการจัดกิจกรรม ที่หลากหลาย เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและผลักดันให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินการตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นด้านพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้และด้านคุณธรรม

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวทางภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบ พอเพียงไปใช้ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำผลของการศึกษามา เปรียบเทียบและนำข้อมูลไปใช้เป็นกรณีศึกษาต่อไป

2) ควรมีการศึกษาเรื่องการดำเนินวิถีชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

References

- Chaipattana Foundation. Sufficiency economy, new theory. (2017). [Online] Source: <http://www.chaipat.or.th>.
- Sumet Tanvejkul. (2008). His Majesty the King with the concept of the sufficiency economy system. Promote the conservation of nature and environmental protection. Bangkok: Dan Sutthakarn Printing.
- Community strengthening office. (2011). Model of the Sufficiency Economy Village Development. Bangkok: Community Strengthening Office.
- Department of Community Development. (2006). Sufficiency Economy Operation Guide in the community to upgrade household income. Bangkok: Department of Community Development.
- Waree thawornrungrkit. (2005). The learning network of farmers in an extra career in the rural community. Master of Education Thesis Non -Formal Education. Graduate School. Chiang Mai University.
- Department of Community Enterprise Promotion. (2017). Community enterprise database. Bangkok: Department of Community Enterprise Promotion.

